

شيعرستان دارسنهوبهري واژه و

چند تيبينييهك لاسهر نرفناسي هونرهكهي مهولوهي

عادل مهنهد پهور

زمان، چ له ئاستي ئاسايي ئاخافتندا و چ له دانوستاندني دابي هونهرييدا، پۆليكي كاريگەر بۆ مرۆف دهبيئي، زمان له ئاخافتني ئاسايي مرۆفدا بۆ حاليكردن و بهرهو پيشبردني نيازه دهرهكيهكاني ژياني دهوروبه بهكار دهبري، بيگومان ئاخيزگهي ئه م چهشنه زمانه، له گه ل ئه و مه دلولانه پروه پروه دهبيته وه، كه له ژياني ئاسايي و ئافاقى و سه رزاره كي مرۆفدا ده وروژين، و باس له چه مكي ژيان و جيهاني ده وروپشت ئه كه ن كه مرۆف پۆژانه بۆ ويناكردي ئه م دياردانه خۆي تهنگه تاو دهكات و هه لويستي خۆي به رامبه ر به م هه لسوكه وته به زماني خودكاري و ئاسايي و قامووسي ده رده برئي، به لام ئه گه ر به وردى سه رنج به ينه مرۆف و به قوولايي هه ناو و ناخيدا پۆچين، ده بينين ته نيا لايه نيكي ئه م بوونه وه ره، به زماني قال و سه رزاري و پوهه كي و پواله تي له گه ل ديارده ي ژيان و سه روست و مرۆفه كاني تر دا ده دوي و هه لويست ده گرئي، لايه نيكي تري مرۆف كه لايه ني ويژداني و هه ناوي و ناوه كي و شه وودي نه ستي مرۆفه، زماني هه نجاري و قامووسي و سه رزاري و ده سته بژيري، ناتواني له م پانتاييه به ريئه بقوزيته وه و ته ژي به م دۆخه ده رووني و حاله ته پۆحاني و ويژدانييه بدوي و مانا و واتاي ته جريهي و ئه بستراكتي بخولقيئي.

ئه گه رچي سه روستي مرۆف به گشتي، ده تواني ئاوا به و دوو شيوه زمانيه: ئاسايي و شه وودي له گه ل ديتران و سه روستي ده وروبه ر و چه مكي ژيان ديا لۆگ بكات و له گه ل خۆي و ديارده نه ينييه كان و حاله ته

شهوودی و لاشعوورییه کانی خۆی موتۆلۆگ بکات، به لām به چاوکردن له پۆلین بهندی مرۆف به ئاسایی و هونهرمەند له م رپوتهدا، مرۆفی هونهرمەند به پیی ئه و چیه تاییه تی و هه ناوی و شهوودییه که هه یه تی، زووتر و به گوپتر له و دیارده دهره کی و ئافاقی و که ونییه کانی سروشت، هه لویست ده گری و مه ته ریز ده به سته، پۆ راو کردنی چرکه ساته کان و سرته نه ئینییه کانی زه مه ن و ته جروه به بزۆزه کانی تاکی خۆی که له دانوستاندن شاعیرانه دا پۆی هه لده که وئ و به بیژنگی زهین و هزری هونهری که ویا ن ده کات و ده یکا به فه رایه ندی زهین و مانا راستی و قامووسیه کانی زمان ئاوه ژوو ده کات له قاوغی شیعر و ته شکي هونهردا، دهریا ن ده خات و به رجه سته یا ن ده کات.

له حاله تی له دایکبوونی ده قی شیعر، ئه و ده قه له ده سه لات و سه یته ره ی دانهر دهرده چیه، خۆ پۆ خۆی که سایه تی سه ره به خۆ په یدا ده کا و خودی دانهر ده بی به خوینه ریک له خوینه رانی ئه و ده قه، نه خودی دانهر و نه خوینه ری ئاشنای ده ق، ناتوانی به زمانی ئوتوماتیکی، ده قه که بخوینیته وه و تیگه یشتن و مه به سته کانی خۆی لی هه لینیجی، به لکو له م پوو خساره ئه ده بییه دا، زمان ده بی به کرداریکی (کنش) هیمرمنۆتیکی، که تیده کۆشی پۆ تیگه یشتن له ده قه که، دیالۆگ (تاویل) بکات، له م پۆهه لچوونه دا زمان له جیهانی ده قه که، ئاسۆیه ک ده خولقینی که خوینهر ده گاته واتای ده قه که و مه به سته کانی ده قه که لی هه لده گۆزی، تازه ئه مه مه دلولویکه و په نگه چه نده ها مه دلولوی تریش به داله که ئیرجاع بدریته وه، ده ق که به جیهانیکی به رین ده ژمردری و پیکهاته که ی بریتییه له ئاسۆگه لیکی جۆراوجۆر و فره چه شنی و په رده ق و په ر مه دلول، خوینهر ته نیا له ئاستی برشتی زمانه که ی خۆیدا، ئاسۆ ده کاته وه و ته نیا له مانایه کی تیده گات و له و دهریا به دا مه له و چه مکی تاییه تی خۆی موتوربه ده کات.

(ویکتۆر ئیشکلۆفسکی V. Shklovsky "فۆرمالیستی پووسی، ده قی شیعر به" قیامه تی واژه و هه ستانه وه ی زمان" داده نی له زمانی ئاسایی و قامووسی و سه رزاریدا، وشه ته نیا پۆلی تیگه یشتن و تیگه یاندن ده بی نی و مه به سته ئاساییه کانی ژیا ن راگو یز ده کات، به لām له زمانی هونهریدا، له دۆزینه وه دهرپا بۆ (که شف) و له هه ز کردنه وه دهرپا بۆ (چیژبه خشی)، له هه سته وه دهرپا بۆ ئاستی (شهوودیه ت).

(قیامه تی واژه) به وته ی (ئیشکلۆفسکی) له زماندا، له ئاساییه وه پۆ هونهری، له وه ستاندنه وه پۆ بزاتویی و دینامیزم، ته نها به (ئاشنایی سپینه وه و ریساگوریزی) له پوو خساری واژه وه دا ده چه سپی و دیته سه ر په وتی لۆژیکی هونهری و ده قی شیعری. له م رپوته هونهرییه و دابه زینییه دا وشه و زمان به قه دریک پیرو ز ده کری که له پال خوادا داده نری و ته نانه ت به خودی خوا ده شو به ی و ئه م پیرو زگه راییی و ته قدیسه بۆ وشه، له ده قه ئایینی و ئاسمانییه کاندای به ره ی رافه و ته ئویل و ته فسیری بۆ کرایه وه و ئه مپۆ به زانستی (هیمرمنۆتیک) نیو دیر ده کری و په هه نده کانی تر رافه بۆ ده قه کان له سه ر ئه م چه شنه لۆژیکه ده کریته وه و تیورییه ئه ده بییه کانی سه رده می پی دهرایته وه.

له تیوری ئه ده بییدا، بیرمه ندانیک وه کوو: (یاکو بسین) و (ئیشکلۆفسکی) و (رۆلان بارت) و (سارتر) و (هۆلدیرلین) و ... توانیا ن زمان له راگه یاندن (ریسانه یی کردنه وه، راگو یز بکه ن به ره و ئاسۆی هونهری و پۆلی زمان به رجه سته بکه ن و دیارده زمانیه کان له و هه ریمه دا زه ق بکه نه وه.

زمانی کوردی له نیو زمانه هیندوئییرانییه کاندای، له پیکهات و بنه ما و واتادا، خاوه نی گه لیک ده سه لاتی جه وه ره ی و هه مه لایه نه یه، ئه م هه وینه جه وه ره ییه که هه یه تی پیت و بزوی ن و مورفیم و واژه کانی کاتیک که ده چنه نیو زنجیره ی په یف و نویساره وه، جووله و بزواتن و دینامیزمیکی تاییه تی (نه غمه، کرکه) به خۆیا نه وه ده بینن. به تاییه ت له زمانی هونهریدا، ده بنه هه ریمی هیمرمنۆتیک و مه نشووریکی چه ن واتایی و فره مه دلولوی ده خولقینن، ئه ویش له ولاتی شیعرستان و دارسنه وه ره ی واژه دا.

وشه و میکانیزمی وینه

ئهرکی سهرکی شاعیر له ههمبهر ئهفراندنی شیعدا، یانی ههلدان بۆ دهسته وهدانی پڕۆژهیهکی نۆژهن و درخستنی هیما و شهقلی ژیان و دهستهاویشتن به رهگ گهل و سهراوهگهلی مۆتیقه هاوبه شهکانی ژیان و ویناکردنیان وهک نرخ و بههای ئهدهبی-هونهری. لیره دابه که وشه له پانتایی داهیناندا، نرخ و بههای ده دۆزیتته وه و به یهک و اتا، هونهری شاعیر له دایک دهبی. جیاوازی ئهفراندنی و داهینانی شاعیری (ئوسا) و (ئیستا) ههر له م چهشنه پوانین و دانوستاندنه ئهدهبیه دابه به ره و مۆتیقی ژیان و سروشت و به واقع کردنی فهنتازیا و چرکه ساته مۆنۆلۆگه خورپه بیه کان.

نیگای شاعیری (ئوسا) ئوستوریزه کردنی واقیعه کان بووه، به لام ههلۆیستی شاعیری (ئیستا) پینالیزه کردنی چه مکه ئوستوریه بیه کان و دلسپاردن به سروشت و کۆمه لگه و سازش دانی واقع و فهنتازیا له سهر رهوتی لۆژیکی داهینان و میکانیزمی ناوه رهۆکه. به قه ولی شاعیری فارس: (ئیترا کاتی ئه وه به سه رچووه که مه ستانه دانه سپیلکه کانی ئافره تی جوان ههللوشین، شاعیری ئیستا هه م جوانی ده گمه ن و سیراوی له و دانه سپیلکه نه دا، ده بیینی و هه میش له لچی ناقلۆکار، به لام خوازمه ندا.)

وینه به گشتی به سنی بۆر دابه ش ده کرای:

۱- وینه ی تاک ره هه ند: وینه ی تاک هه مان، چه شنی سه ره تای سه ره له دانی وینه یه و قوناغی یه که می ره وتی خه یالی شاعیرانه یه له کارگه ی شیعدا:
ژیان چ بیباک / قاچی ناوه ته سه ر قاچ و / له بانیزه ی مالی قومریه کانه وه / له پیاسه ی نابه دلی ئیمه ده پوانی / ... دلاوه ره داغی

۲- وینه ی لیکراو: کاتیکه که توخمی خه یال له رووخساری شیعه که دا ده چه سپی و وینه که دوو ره هه ند په یا ده کا و واتایه کی تری مه جازی (میتافۆپ) له دایک ده بی که توخمه که دیالکتیکی دوو لایه نه ده گریته خوی:

ئه وه په ره سپیلکه یه وا ئه فریج / یا ئود قیژه ی ره ش و سپی دایکه مه
ئهمه قسه ی منالیکه هه له ببه یه که نیو ده ققه پیش ئه وه ی رووی کویر بچ
(شیرکو بیکه س)

۳- وینه ی کۆره هه ند و بارست (حه جم) ئه ویش کاتیکه که شاعیر و پیرای دوو لایه نی وینه ی پینشو، لایه نیکتر له هه وینی خه یال به وینه که وه موتوربه ده کات و له نیو دلی هه مان وینه دا، وینه یه کتر له پیناو هه مان مه به ست و چه مکی شیعه که دا، ده خولقیننی که ده بیته کۆمه له وینه یه ک له باره ی کاره ساتیکه وه، یان ویناکردنی تابلۆیه ک له رووبه ری کۆمه لگه:

گه ردنی شیعی / گه ردنی دایکم / گه ردنی ولات / هه ورم پیچایه یه که میان / بووبه هه فته ی ئاوازیارین /
عومرم پیچایه دووه میان / بووبه مانگی ئه وین بارین / میژووم پیچایه سته میان / بووبه سالی / خه مبارین و / زامبارین و / شه هید بارین.

- یان: ئازادیم ئه وه نه برسیه / له تاو نان / ئامبازی مانگی ناو شیعرم بووه / فراندی و که رتی کرد / له وساو ه شیعی من / شه وان ه که هه لدی / که ل بووه و نیوه یه /

(شیرکو بیکه س) شیعرستان ژماره ۱ - ۱۹۹۹

له م شیعه فارسییه دا، که وینه یه که بۆ ویناکردنی دنیای (په رمۆدیرین) و ده سه لاتی ته کنۆلۆژی و

ژێردهستی مۆف (سناچک) له سایه‌ی چه‌قۆ (توخمی زāl) و غه‌فلەت چون (به‌خواب رفتن) و گه‌یشتن به‌ ئاره‌زووه‌کانی (دو باز جوان):
 در سایه‌ چاقو/ سناچک خواب رفته است/ با رویای دو باز جوان/ در پره‌ایش/ شمس لنگرودی- جشن ناپیدا

وشه‌و ئاشنایی و سپینه‌وه (نامۆکردنه‌وه)

کاتی‌ک له هه‌ریمی (ئاشنایی سپینه‌وه) و (قیامه‌تی واژه) و پێساگوریزیدا، مامۆستا بێسارانی به‌ زمانیکی سانا به‌لام هونه‌ری و ته‌جریدییه‌وه، به‌ که‌ره‌سه‌ی (حه‌ماسه‌ت) و ئیپیکه‌وه، وینه و تابلۆیه‌کی لیریک (غنایی) و پۆمانتیک ده‌خولقینێ که‌ نه‌یاره‌که، دوو هیلالی قه‌وسی سیای یاره‌که‌یه و ئه‌ویتر دلێ بێسارانی، که‌وه‌ک که‌مانداری و هه‌ستاه و سه‌رراست به‌ تیری موژه، هه‌ناوی شاعیر ده‌پیکێ و له‌ خویندا ده‌یگۆزێ.

ده‌س دا، نه‌دیده شۆفی شه‌ره‌نگیز
 ساوا به‌ سه‌وهان، په‌ی داوای هه‌وون رێژ
 دوو هیلال قه‌وس سیبا، که‌رد په‌یوه‌ست
 فاقه‌ی گیر و گاز شه‌ستی سه‌ره‌ه‌ل به‌ست
 پای چه‌پ وست وه‌پێش، راست نه‌جا موکه‌م
 چه‌پ که‌رد وه‌ ستوون راست ئاوه‌رد وه‌هه‌م
 هه‌ر ئه‌وسا زانام، دل چه‌ ده‌رووندا
 په‌نشا و په‌نش بچ، رێزا به‌ هه‌ووندا

ره‌نگه له ئاستی قابیلیه‌تی زمانیدا و نرخاندنی دیارده‌ زمانیه‌کاندا، دیالکتی گۆران (١) که‌م وینه بێ. ئه‌م دیارده‌ زمانیه‌ به‌ توێژینه‌وه و تاووتوێ کردنی که‌ره‌سه و ئامپازی زمانی گۆران و نرخاندنی پوو‌خساری هونه‌ری و واتایی و فره‌ چه‌شنی له‌ ئه‌فراندنی شیعردا، دیارتر و به‌رچاوتر ده‌چه‌سپێ.
 به‌ چاوی هونه‌ری و چیژی شه‌هودی و ناوشیارییه‌وه بپوانه ئه‌م تابلۆیه که‌ دیمه‌نیکه له‌ زستان و (مامۆستا مه‌وله‌وی) چۆن مانای قاموسی و پۆاله‌تی له‌ دیارده‌ سرووشتییه‌کان ئه‌ستاندوه و به‌ره‌وه هه‌ریمی فره‌ چه‌شنی و پوو‌خساری هونه‌ری پاگۆیزی کردوون:

زوسانه‌ن وه‌ی ره‌نگ وه‌ که‌ردوون یاوان
 کێبجایی لول کێج کێله‌ی کاوان
 به‌نا باشی بورج به‌رزه دیاران
 سفید کاری کرد تاچه‌ی موغاران
 چ شیری زه‌رکه‌ر تۆف هه‌وای سه‌رد
 گو‌شواره نه‌گوش نه‌ونه‌مامان که‌رد
 په‌ی نیگای بالای مه‌ه‌بووب بیکه‌رد
 به‌خ ئاینه‌ گرت، ته‌م چارشیبو ئاورد (دیوان ل ٢٩٨)

له‌ دانوساندنی نامۆ کردن و ئاشنایی سپینه‌وه‌دا، ره‌نگه مامۆستا مه‌وله‌وی سه‌نگی ته‌واوی نابێ و له‌م دابه‌ هونه‌رییه‌دا گه‌یشتبیته‌ لوتکه (٢)

وشه و فره مه دلولوی

له ولاتی شیعردا، وشه مانا سه زاری و قاموسییه هه وه لیبیه که ی خوی له دست دعات و وپرای ئم مانا، مانا گه لیکتر ددا به دهسته وه و وشه، شوناسه (۳) و ناسه یه کیتیر پهیدا دهکات ئه گه ر وانه بی، چه مکیک به ناو په خنه ی فه ننی له به ستینه ی په خنه ی ئه ده پیدا سه ر ه لنادا و خوینه ریش، له و ده قه به چاوی مردوو ته ماشای وشه دهکات نه ک چاویکی هونه ری و هیرمنۆتیک ی و فره مه دلولوی، جه وه ری شیعریش هه ر له م چه شنه پروانینه دایه . وشه ی (غونچه) و کایه ی زمانی و چه سپاندنی فره واتایی له م قاموسه دا :

(غونچه دل) بوونم له چه سره ت لیوی تویه (غونچه ده م)

(غونچه) که ی تو مه ر شیفا دا (غونچه) که م ئه ی (غونچه) که م

سینه چاکم وه ک گول و دل پر له خوینم (غونچه) وه ش

بی گولی بوخسار و غونچه ی لیوه که ت، قوریانی به م

دیوانی مه حوی ل ۲۳۸

یان چه شنی خویندنه وه ی مه وله وی له وشه ی (عهین):

سه ر وه بان (عهین)، (عهینم) فه م وهرده ن

هوون چوون چه شمه یی (عهین) نه (عهین) سه ر که رده ن

یه ند دهر د ئاهم (عهین) که رده ن بی نوو

وه قته ن هه شت که م بو نه په نبه ی مه شه ووو

دیوانی مه وله وی ل ۳۱۵

وشه و ده لاله تی مۆسیقای

له هه ری می شیعردا، کاتیک ده توانین بلین (وشه) له م هه ری مه دا، ناسه ی هونه ری و ئاشنایی سپینه وه بنه مای جوانی ناسی و ده روونشیکاری و به رجه سته یی، به خوی وه ده گری که ده نگه کان و برکه کان و وشه دوویات کراوه کان له گه ل مه به سته ی دهره کی و ناوه کی شاعیر و واتاکه ی ته با بن و هارمونیایه کی پوهه کی و ناوه کی له ته وه ره ی هاوونشینی وجی نشینیدا (هه میش ئاسویی و ئه ستوونی افقی و عمودی) بخولقینن .

(نالی) له م غه زه له دا، مۆسیقای دهره کی (کیشی) له سه ر (مفاعیلن) داناوه، باکگراوه ندی په یامه که ی، چه شنیک لاواندنه وه و دهر برینی دهر د و که سه ر و گریان و هاواره بو یاره که ی که پوی کردۆته قیبله گای عه شق به دوو پات کردنه وه ی (بی تو) له سه روای شیعره که دا (موسیقای پاله کی) ویستوویه تی ئه م دهر د و ژانه به رجه سته بکاته وه و به هاوردنی وشه ی (تو) سوکنایی بدات به پۆحه پر سۆزه که ی. نه رم نه رم له گه ل دلدا مۆنۆلۆگ ده کات .

نه مردم من ئه گه ر ئه مباره بی تو

نه چه م شه رت بی هه تا ئه م نواره بی تو

ده روونم خالییه وه ک نه ی ده نالی

هه واریکه ی چ پر هاواره بی تو

بیناییم کویره، هه لئایه به رووی که س

موژه م یه ک یه ک ده لیبی بزماره بی تو y

هه تا تو م ئاشنا بووی ئاشنام بوون

ئه میستا موو به مووم ئه غیاره بی تو y

له سه سه مه سهره سهره قه دد ت چاوی (نالی)

دوو بۆگه، به لکوو دوو رووباره بچ تو دیوانی نالی: ل ۳۸۴

یان له م شیعری بیسارانیدا، به هاوردن (ک م) دهنگی (که وکردنی) خه رمانی خه م و که سه ده بیسین و دیاردهی (خه م) زه قتر و به رجهسته تر ده بینین :
به که م، که م که ردم، به که م، که م که ردم
کۆکۆ کۆی نه مان به که م، که م که ردم
په ی په ی په ی په ی په ی هوننی دل، وه ردم
مه ن مه ن مه نامه ن دلخ وه گل به ردم

یان چهن پات بوونه وهی (ن) له م شیعری شیرکۆدا بۆ به رجهستی ناوه رۆک و بیرخستنه وهی (نان) :
مه لی وشه م / نه به بئ نان / پئ نه که نئ / بۆ ئاسمان و / نه بئ ئاسمانیش گۆرانیی / نه لئ بۆ نان /
شیعرستان، ل ۱۱۹

یان له م دپره دا، مه وله وی به دوویات کردنه وهی (ه س) روانینی مه خمورانه ی یاره که ی به رجهسته ده کات که نه نگوست ده نی به ده میه وه و به و نیگای مه ستانه وه، (ه س) ی لئ ده کا و عاشق، نه گه ریش، زۆر پۆحانی و پارسایش بی، ناتوانی له به رامبه ر نه و نیگایه وه، خۆی له ده ست نه دات و ته سلیمی چاوی پر مهستی و مه خموری نه و نه بی.

نه رگس وه مه س مه س مدیو، کین نه و که س

گۆشه ی پاک دل وهر نه دو به ده س (دیوانی مه وله وی ل ۴۵)

شعیریشان هه یه وشه و ده لاله تی مۆسیقای پیکه وه ته با نین و په نگه شیعره که ته وزیفی ناخی شاعیر نه کات.

وشه و به رجهسته یی سه روا

(تئودۆر دۆ باندیل) سه روا به بزماریک ده زانی که وروژمی شه پۆلی خه یالی شاعیرانه مه ند ده کاته وه.
(نیما) شیعری بی سه روا به مۆقی بی ئیسک ده زانی. (مایا کۆفیسکی) ده لئ: سه روا (چفت و بهستی) شیعره.

موسیقی شعر شفیع کدکنی ل ۴۵

هه روا، له هه ر نه زمونی شیعریدا، چ له ئاستی نه ریتخوازی و کلاسیکدا، چ له نوڤخوازی و مودیپن و پۆست مودیپندا، فه لسه فه یه کی تاییه ت به خۆیه وه هه یه، مه گه ر نه وه ی که شاعیر، خاوه نی روانگی هونه ری و دیارده ناسی و جوانی ناسی شاعیرانه نه بی و به زۆر خۆی کرد بیته شاعیر. نه گینا وه ک مۆسیقای پالهی بۆ شیعر و هاو پیتی په یام و مۆسیقا پیویسته. نه گه ر له بزاونتی شیعردا شاعیر به چه شن خورپه و ئیلهام - نه داسه پاوه نه نقه ست - سه روا، دابه زیننه نیو تان و پۆی شیعر، ده بی مه بهستیکی واتایی و ختووه کی هه بیته، نه گینا وشه که بایه خیکی نه و خوینه ریش به پی چیت، ده توانی وشه که لابات و که لین و بۆشایش بۆ هارمۆنیای شیعره که دروست نه کات و وشه یه کیتر دابنه ت، له حالیکدا له هه ریمی خه یالی شاعیرانی داهینه ردا، وشه بۆ سه روا کارکردی تاییه تی و فه ننی هه یه و خوینه ر ناتوانی به چیت تاکی وشه که لابات، چوونکای بۆشاییه کی جه وهه ری زمانی له زنجیره ی شیعره که دا په یدا نه بی :

له م شيعره‌ی فيرده وسيدا، بزوينی (ئه) و پیتی م (م) ی له وشه‌ی (رستم و نیرم و منم) دا هاوردوه و (م) ی ئه م وشانه که به پوآلت له گورز ده‌چی، په‌یتا په‌یتا ده‌یهاوی و ده‌یکوتی به سهر نه‌یاره‌که‌یدا :

به گیتی چنان دان که رستم منم
 فروزنده‌ی تهم نیرم منم
 نگه دار ایران و توران منم
 به هر جای پشت دلیران منم (شاهنامه)

بیسارانی له م دوو دپه‌دا: به (ده‌روون) و (گه‌ردوون) و (نار و هاوار) که سایه‌تی هونه‌ری به‌خشیوه و هر چوار واژه‌که، ته‌وه‌ری په‌یامی شيعره‌که‌ن، به هه‌لکه‌وت و ته‌نیا بۆ پیزی هۆنینه‌وه و سه‌روابه‌ندی نه‌یه‌تاون، به‌لکوو دابه‌زاندنیان، باس له فۆرگراندیکی (به‌رجه‌سته‌نومایی) شيعره‌که‌ئه‌که‌ن :

ئیمشهو ئایریخ گر به‌ست (نه‌ده‌روون)
 بلئسه‌ش یاوا وه سه‌قف (گه‌ردوون)
 جه‌گره‌ی ئایر، جه‌بلئسه‌ی (نار)
 سیتزام چوون به‌رق ئاو کردم (هاوار)

له م دپه‌ی خواره‌وه وشه‌ی (سۆ) و (کۆ) له‌سه‌ر کارکردی هونه‌ری زمان دابه‌زیون:

وه‌هار له‌نبه‌شهن، ره‌ژیا دیده‌ی (کۆ)
 که‌لکه‌له‌ی سۆزج، دل وسته‌ن وه (سۆ)
 زه‌پنه‌ی ئاسۆ - په‌وف مه‌حمود پوور

به‌لام له م دپه‌دا، سه‌روای (هیتیار) ته‌نیا بۆ جووتبوون له‌گه‌ل (راویار) دا دابه‌زیوه، ئه‌گینا وشه‌که زۆر ناقلوکار و ناته‌با دابه‌زیوه و هیچ پاساویکی لۆژیکی مۆسیقاییی بۆ ناکری :

نه‌ده‌شتی دلدا، روخ بیم (راویار)
 بی هام ده‌می را، ریش چه‌رمج (هیتیار)
 (زه‌پنه‌ی ئاسۆ ل (۵۹))

ئهم دپه‌ی مه‌وله‌وییه، که شاعیر به‌دایکی پر شکوی هونه‌رییه‌وه بۆ دابه‌زاندنی سه‌روا له (به‌رز و ته‌رز) که‌لکی وه‌رگرتوه، که بۆ که‌سایه‌تی به‌خشین و به‌رجه‌سته‌کردنی، ته‌پ و دووی دووکه‌ل هه‌ناسه له ده‌لاله‌تی واژه‌ی (به‌رز و بۆ ده‌لاله‌تی پڙه‌ی زیده‌بایی ناله و جوراوجۆری دالی (ته‌رز) که‌لکی وه‌رگرتوه :

ته‌پ و دووی دووکه‌ل هه‌ناسه‌ت به‌رز بۆ
 ناله‌ت جه‌ناله‌م جه‌هزار ته‌رز بۆ (۴)

بلی واژه‌گه‌لی (گلاو و با و هه‌تاو) له م شيعره‌ی (شیرکۆ) دا، هه‌لکه‌وت دابه‌زیبن و یان له‌گه‌ل ئیلتیزامی داله‌که و واتاکه‌دا هاتیبیتن و ویستبیتی پیردی سه‌لبی ئه‌و وشانه بۆ هۆکاری سه‌رنه‌که‌وتنی بزوتنه‌وه‌ی (شیخ) بگه‌یه‌نی : که به‌رجه‌سته‌یی ئه‌م وشانه، داها‌تیکن بۆ کۆپله‌ی دوایی شيعره‌که :

با‌به، بۆچی ئه‌سه‌په‌که‌ی (شیخ) / له‌بناردا که‌وت و (گلاو) / نه‌بوو به (با و) / به‌برووسکه‌و / سه‌رنه‌که‌وته
 سه‌ر ترۆپکی / پاشه‌ پۆژ و / شاخی هه‌تاو ؟ / ... شيعرستان، ل: (۱۲)

وشه‌و هاوواتایی (هیشوه وشه‌و نرفناسی به‌یان)

هایدگر ده‌لی : (ره‌نگه‌ جیاوازی نیوان زمانی ئاسایی و شيعر، ئه‌وه بی که زمانی پۆژانه، ئیدئومی و

سهرزازه کییه، به لام زمانی شاعیرانه شانهدار و تان و پۆ چنراوه).

ئهم بۆچوونهی هایدگر، ئهوه دهگهیهنێ که شاعیر که سیکه توانای چینی زمانی هه بێ، واته که وشه یان وشه گه لیک و اتادار و بزوتوو که لک وهگرێ که هم له پروخساردا و هم له واتادا هاوچه شنی و فره چه شنی له بنه مای چنراودا بخولقینن به قهولی (شارل بالی) کاری شیواز ناسیش ویناکردنی وشه هاو واتاییه کانه له هیلانهی کاربردی زمانیدا، واته ئایا دهکرێ له م بازنده دا جینشینیان بۆ بینین و یان قوتاریان بکهین؟ یان نه ئهوهنده سرگ و بزۆ و سلۆکن که پام کردنیان و خۆیی کردنیان به ههچ دابیک مهیسور نه، به لکوو جوغزی فهنتازیایه کیان پیکهیناوه بهو فره دهنگی و فره مه دلولویانهوه، توانیویانه واقیعه کان و دیارده کهینونییه کان به ئه ندیشه بکهن و تیرمیک له تیرمهکانی هه ریمی هونه ریی و خه یالپهروه ری بئافرینن.

خه یام له م چوارینه ی خواره وه، و پرای به کار بردنی وشه ی (گۆزه) و چه ندپات کردنه وه ی ئه م وشه و بایه خدانی به ئیرجای دال و ده لاله تی موسیقا که ی، ته نانته له زمانی گۆزه ییش تیده گات و دیالۆگی له گه لدا ده کات:

در کارگه کوزه گری رقتم دوش
دیدم دوهزار کوزه گویا و نموش
ناگاه یکی کوزه بر اورد فروش
کو کوزه گر و کوزه فر و کوزه فروش
این کوزه پو من عاشق زاری بوده است
در بند سر زلف نگاری بوده است
این دسته که بر گردن او می بینی
دستی است که بر گردن یاری بوده است

(رباعیات خیام)

له م شیعره دا :

بزانی چۆن نالی به ئیرجای دهنگ ئاماژه ی وشه، شه پۆلی زهین ده وره و ئینێ و به خه یاللیکی قوولی
رۆمانسیانه وه دارسنه وه به ری غه زه ل به رز و ته لاری شیعری کوردی پرشکو ده کات :
هیشوه وشه ی: زولف و خه م و تاب و دوود و سیه و عوود و خال و دانه گه نم و سونبول و شه و بۆ

(... و)

زولفت که له سه ر روو به نه م و تابشه ئه م
دوودی سیه ی عووده له سه ر عاریزی پرشکو
خالت چیه ؟ دانه ی گه نمه ی به ننه تی رووته
چاوت چیه ؟ فیتته ی هه ره می قیبله یی ئه م
شه و بۆ یی سه ری سونبولی زولفت له سه ری دام
ئیسته ش سه ره که م مه سته له بهر نه شه یی شه و بۆ

دیوانی نالی ل (۳۸۶)

با ئه وه بزانی، که شاعیری کلاسیک به هوی قهیدی کیش و سه رواوه له هه ندێ شویندا له پانتایی
ئه فراندندا شه وقی بزوتن و سه رکیشی زهینی کز ده بێ و ئه گه ر ئه م دیارده به ره له سته که ره له م به سته نه دا
نه بوایی، زۆرتر غونچه ی ئه ندیشهکانی شاعیرانمان ده پرشکووتن. به لام هه ر ئه م ده قانه له حالیی حازردا به
پیی نرخناسی هونه ریی له چاوه ده قه شیعرهکانی تری نه ته وه کان، به پیژرتن و ئه بێ شانازی به وانه وه بکهین.

دیاره ئەوانیش تەجرووبەیی شیعیری لاوازیان ھەبە، ئەم دیارە نابێ بە ھۆکاری (خەسار و کەمتەرخەمی) و (سەرئەگەوتنی) بزانی (۵). بە پای من ئەمانە نەتەنیا ھەلەیی زەق نادریتە قەلەم، بەلکوو پاساویکی ھونەریی و نرخناسینیشیان بۆ ھەلئەجینری: ئەمە چەشنی بۆچوون و بیچێژی و خویندەنەوی ئیمە یە کە ناتوانی ئەو جوانی ناسی و نرخناسییە زمانییە کە لە چنراوی شیعردا ھەبە ھەمی بکەین. شاعیر لە پانتایی دنیای لاشعوور و ناوشیاریدا واژە و دەستە واژە و دەنگ و بڕگە و مۆرفیم دەستچن دەکات، بیگومان شاعیریک وەکوو مەولەوی، لەرووی دابی ھونەریی و دەسەلاتی شاعیرانەو، دەقی شیعیری خولقاندوو و بی فەلسەفە و پێبەردی ھونەریی و فەرایەندی زەبیبی، وشە یەک ناخاتە ناو فۆرماسیۆنی شیعەرەو. ئەمە ھەلە یەکی زەقە کە بلێین شاعیر دەبی بە جیی ئەم وشە ئەو وشە بوائی جوانترە و ئەم پووکرە بە خەسار بەدەینە قەلەم.

پروان پەراویزی ئەم وتارە : ژمارە (۲ - ۴ - ۵)

یان ئەم پارچە شیعەر، ئەو (ھیشو و شە کاربەردی) یانە کە شارل بالی ئاماژەیان پێدەکات کە چۆن مەولەوی توانیویەتی لە تان و پۆی چامەکەدا بیانچنی و تەبایی پوالت و مانا بخولقیی :

ھەوای زمستان ئەمان بەتالەن
 ھەرد ھەرد دەرد دەروون خال خالەن
 ھاژمە تاف ساف شەتاوگەیی شادی
 سوب مە یۆ نەگۆش ھۆش ئازادی
 بۆی شنۆی شنیای تایی چنوور شەوق
 مدۆ نە دەماخ پیر پەرداخ زەوق
 کە یفەم دا وەش دەستە وەستەیی گۆل
 نەگۆشەیی کلۆ، نە پای دەشت دل

دیوان: ل ۵۳۴

وێرایی وینە یەکی پۆمانسی و تەبایی لەگەڵ دیارەیی سروشت و ناخی شاعیر لەم شیعەرەدا، حوکمیک کە ئەم شیعەرە بەرجەستە کردوو تەبا و تەریب بوونی ئەو دەستە واژانە یە وەکو :

ھەرد دەرد دەروون، خال خال، تاف ساف، شەتاوگەیی شادی، گۆش ھۆش، شنۆی شنیای، دەماخ و پەرداخ، وەش وەش، دەستە وەستە و ... کە کارکردیکی ھونەرییان بەم تابلۆ شیعەر بەخشیو.

پەراویزەکان:

۱- مەبەستم لە شیوازی گۆران ئەو یە:

خاوەنی قەوایدیکی زمانیی و دەستووریکی سینتاکسییە (چ لە ئاستی سەرفی (گەرداندن) و چ لە باری نەحویدا، وەک ھەوین بۆ زمانی کوردی.

خاوەنی میژوویەکی کولتووری و جوغرافیایی و تەنانەت سیاسی و ... لە سەردەمانیکدا.

خاوەنی سیستەم و نزامیکی فنۆتیک، فیلۆلۆژی و مۆرفۆلۆژییە ...

خاوەنی کارکردیکی کۆمەلایەتی، واتە پادەییکی زۆر لە مۆف بەو زمانە دەئەخافین.

ھەلگری ھەندێ خاسیەتی شیوازی ناسی و پۆلین بەندیان لە پەوتی میژوودا.

کاتیکی من باس لە سەر شیو و شیوازی و زمان و دیالیکتی گۆران دەکەم، مەبەست پووخیاری زانستی زمان و واقعی ئەو فاکتەنە یە کە ئاماژەیی خیراییم پیکرد، نەک پوو بەری سیاسی زمانی یەگرتووی کوردی و ... رابیرت. ۱. ھال لە کتیبی زبان و زبان شناسی دا ل (۷) دەلی :

(ئینگلیسی و فرانسە زمان بە ئەژماردین، یانئ خاوەنی دەزگایەک لە عاداتی گوتارین، ھەرھەھا کە (ئەسکیمۆکان و ھاتن تات) ھەکان و ... ھەرکام دەزگایەک لە عادەتگەلی گوتارین ... ئەم دوو زمانە دەتوانن ھەک زمانی فرانسە و ئینگلیسی زمانئیکی چاک بە ئەژمار بێن، ئەگەرچی لەگەڵ ئەواندا جیاوازیان ھەیە و ... پاشان دەلئ: (ھەموو زمانەکان خاوەنی بایەخئیکی یەکسانن، ھەرکام لە ئاستی خۆیان...) لە لاپەرە ٦٩ دا، ئاماژە دەکات کە ئەمانە تەنیا پیوھری سەرھەکین بۆ ناسینی زمان لە لایەن زمانەوانەوہ :

سیستەمی دەنگەکان (فونئیتیکس، Phonetics)، ریزمان Grammer و واتاناسی Semantics و پووخساری زمان و ... کە ھەموو کوردئیک دەزانئ ئەم تاییبەتمەندییانە لە شیوازی گۆراندا، بە دیئەکرئین بئ ئەوہی مەبەست، خوا نەخواسە جیاوازی و یان ئازاوانانەوہ و گەشەئ ناوچەگەرایی بئ. بەلام مەبەستی من ئەو فاکتانەییە کە لە شیوازی گۆراندا ھەن و ئەمە نە تەنیا خەسار بۆ زمانی کوردی نییە، بەلکو بە پای من بە کار بردنی ئەم چەشنە توژینەوانە، بانگەشەییە بۆ زمانی کوردی و ئەستووری پیوھندی نەتەوایەتی و پتەوی بینای شاکئیلەئ کولتوویمان کە نەبراوہتر بئت. ھەر لە ھەمان سەرچاوەدا (رابئرت. ا. ھاڵ) دەلئ: (سوئس، ولاتئیکە کە ھاوشاریان و خەلکەکەئ وەک باقی خەلکانی ولاتانی تر، لەولاتە بوومییەکەئ خۆیان ریز ئەگرن و خۆشیان ئەوئ، بەلام بە چوار شیوازی جۆراوجۆر دەئخافئین. ئەمە بەلگەییەکە بە تەنیا دەچەسپئئ کە وئپرای نیشتمان پەرورەئ پارئیزەری پئکھاتەئ زمانەکەیانن). زمانی یەکگرتووئی کوردی، بئروکەئ ھەموو کوردئیکی دلئسۆز و ئەمەکناسە.

برواننە سروہئ ٢٠٦، لاپەرە ٢٨ _ ٤٠، ھەلوئستی فەرشئد شەریفی، لە ھەمبەر وتاری خانەبەندییەک بۆ شیعری ھەورامی سروہئ ژمارە: (٢٠١)

٢- لە سروہئ ژمارە ١٩٦ ی خەزەلوہری ٨١ دا، وتاریکی بەنرخ بە ناوئیشانی (خوئندنەوہئ خەسارناسی لە شیعری مەولەوئیدا) لە لایەن کاک رەوفی مەحمود پوورەوہ لە چاپ درابوو. لەم وتارەدا، بە دیدئیکی ترەوہ تیشک خرابووئی سەر ھونەرەکەئ مەولەوئیی کە لەجئیی خوئیدا پربایەخە. بەلام لە ھەندئ شوئندا، ھونەرەکەئ مەولەوئیی بە خەسار وکەمتەرخەمی و ھەلەئ زەق تاوانبار کراوہ و گوائئ ئەمە لە شانئ مەولەوئیی بە دوورە و پاساویشی بۆ نابئ. یەکیک لەو ھەلە زەقانە کە مەولەوئیی کردووئەتی ئەم دئپرەئ کە لە لاپەرەئ (١٤) ھئ ئەو گۆقارەدا، نووسەر ئاوا لئکیداوہتەوہ:

نام نە سەر زوان شئیرئنش تالم

نام پەئ فاترش گەردەن، ئەئیالم (ل ٢٩)

نووسەر دەلئ (گەردەن خەئیال) ژۆر ناقلۆکارە. لە بازنەئ (ناسیای سربنەوہ و نوئکارئشدا جئگەئ نابئتەوہ. بە داخەوہ مامۆستا مودەرئسئش بە ھەلە، لئکیداوہتەوہ و نازانم ئەو بۆچووئەئ لە بەر تئشکی کام فاکت و دياردەدایە و ... جا بە باوہرئ من ئەبئ لە جئگای خەئیالم کە تەنیا لە بەر رئککەوتن لەگەڵ سەرۆای تالمدا ھاتووہ (زوخالم) دابەزئ و ... تاد)

بە پای نووسەری ئەم دئپرانە، نەتەنیا ئەو وئنە ناقلۆکار نئە لە بواری ئاشنایی سربنەوہدا، مەولەوئیی سەنگی تەواوئ ناوہ. ئەمە چەشنئ خوئندنەوہئ نووسەرە کە شیعەرەکەئ ئاوا لئکردووہ، بۆ چەسپانئنی ئەم مەبەستە چەند دئپری پاش و پئش ئەو دئپرە بە تئکرا دەنوسمەوہ :

دل بئ ئارامەن دارم مدو پل

من ھەر مواپوون پەئ دل وەشئئ دل

من تالمەم وە تام تالی تالم وەرە

کەرد بەدبەتئئیم وە روودا مەرە

نام نه سهر زوان شيرينش تالم
نام په‌ی فاترش گهردهن فه يالم
نهاروؤ تاقهت ته‌مريرم نامه‌ش

مه‌پيئو تاقهت ته‌مريرم نامه‌ش ل (۲ - ۲۸۱) ي ديوان

- تالم تاليع، به‌ختي من، تام تالي دياره ماناكي، تال وهرده پيچ خواردن و گري خواردن و تالي خواردن

- (گهردهن خه يال) به پيچه‌وانه‌ي كاك ره‌وف كه وا ده‌زاني ليكدانه‌وه‌يه‌كي خوازه‌يه‌يه و گهردهن بو خه يال. لي‌ره‌دا ئه‌بي (گهردهن، خه يالم) بخوينينه‌وه. ده‌لي: يان خه يالم بو خاتري ئه‌و گهرده (گه‌رداوييه) - خه يال به واتاي (ويته‌ي شتيك، چ زه‌يني بي يان مادي - هاتووه. له ره‌خنه‌ي سه‌رده‌م دا (خه يال) هه‌مان (ئيماز گ ه، به‌لام له ئه‌ده‌بي كلاسيكا (خه يال) به ماناي ويته و سي‌به‌ر و نه‌خشي زه‌يني هاتووه: حافظ ده‌لي :

كفتم كه بر نيالت راه شر ببندم

كفتا كه شب رو است او، از راه ديگر خيد حافظ قزويني ل ۱۵۶

نيال نقش تو بر كارگاه ديده كشيديم

به صورت تو نگاري نه ديدم و نه شنيدم حافظ قزويني ل ۲۱۸

مه‌وله‌وي، خه يالي به هه‌مان واتا له‌م دي‌ره‌دا هيناوه، كه زور به مه‌به‌سته‌كه نزيكمان ده‌كاته‌وه :

چوون پيهره‌ي نه يال رونساره‌كه‌ي وئيش

نه‌توي په‌رده‌ي دل مه‌عدوومي دل ريش

نمانا به‌مين شاي سو‌سه‌ن نالان

كه‌م كه‌م به‌گوشه‌ي لاي سيبا مالان ديوان ل ۲۰۲

ماناي ئه‌م چوار دي‌ره‌ ئاوا ليكده‌دره‌ته‌وه: شاعير به شي‌وه‌ي مونولوگ و خوداندن له‌گه‌ل ده‌كه‌يدا، ديته‌ گو و دلخوشي ئه‌داته‌وه و ده‌لي: بزانه، (هه‌ر له ئه‌زه‌له‌وه) به‌ختم به تام تالي هاتووه. گه‌ردى به‌ده‌بختي له پوومدا نيشتووه ئه‌وه‌نده تالم، ناويري بمني به سهر زماني شيرينيه‌وه (كه ناوم ببات) و ته‌نانه‌ت خه ياليشم ناكات (واده‌زاني سيماي من ئه‌وه‌نده ئالوزه) به كردني خه يالم، خاتري گه‌رد ئه‌يگري و (زوير ده‌بي) ... نه‌نامه‌م بو ئه‌نووسى و نه يادم ئه‌كات ...

هاوردني ويته‌ي (گه‌رد به‌ده‌بختي) له دي‌ري دووه‌مدا، به‌لگه‌يه بو چه‌سپاندي ئه‌م بوچوونه و ره‌فزي بوچوونه‌كه‌ي كاك ره‌وف.

ئه‌گه‌ر به واته‌ي كاك ره‌وف (زوخالم) له جبي (خه يالم) دابنين، چ واتايه‌كي جواني ناسانه و ئيستاتيكانه‌ي لي هه‌له‌جيني؟ ئه‌م ره‌نگه‌ باشتري دابي ئاشنايي سپينه‌وه بي بو خه يال.

بوچوونه‌كه‌ي ماموستا موده‌ريس ئه‌گه‌رچي سانايه، به‌لام ئه‌م بوچوونه هه‌مان لوژيكي واتاكه‌يه.

۳- له ده‌قه نووسراوه تيوره‌كاندا، وشه‌ي (شوناس) زور به كار ده‌بريت. ئه‌م زاراوه ره‌نگه له (ره‌هه‌نده‌وه) وه‌رگيراييت و نووسه‌ران و ره‌خنه‌گراني ئيمه‌يش، به كاري ده‌بن و وه‌ك ئيديوميكي ئه‌ده‌بي تا راده‌يه‌ك چه‌سپاوه و جيكه‌وتووه. به‌راي من بنه‌ماي ئه‌م وشه له باري ريزمانيه‌وه ناته‌واوه. ئه‌م وشه ره‌گه كرداري (شناختن و شناساندن) فارسييه‌و به ته‌نيايي ماناكي ناته‌واوه. ئه‌بي پاشگري (ه -) ي پيوه بلكي تا ببينه (شوناسه) تا واتاي (هويت) بدات. تازه ئه‌گه‌ر چاوگه‌ي (شناساي) هه‌ورامي مان قبول بيت. ئه‌مه مه‌شرووعيه‌ت ئه‌دات به (شوناسه)، نه شوناس. له كوردي سورانيدا ره‌گي كردار له (ناسين و ناساندن دا)، (ناس) ه نه (شوناس)، ئه‌گه‌ر

له چاوهگه كوردی سۆرانیه وه گیرایی، (ناس + ه) دروست تره. كه وابوو له ههردوو بۆچووندا (شوناس) پاساوی نیه و (ناسه یان شوناسه) پێشنیاز دهكریت.

4- له هه مان سه رچاوه سروهی ژماره 196 دا، وتاری خه سارناسی شیعیری مه وله وی ل 15 ستوونی دووهم، كاك رهوف مه حموود پوور، ئاماژهی به دێرێکی تر له مه وله وی کردوو كه گوايي مه وله وی تووشی هه له ی زه ق بووه و وشه ی (به رز) ی له و دێره ی خواره وه دا، نابه جئ له (سه روادا) داناوه و ده لئ: (ئه گه ر به رز له و شیعه ردا، به مانای توندی نه فه س و گرفتیی سیسته می هه لمژینی هه وا بیته، كه به رز وه ها مانایه ك نادات. به رای من ئه بئ له جیگه ی به رز، سه رد دابه زئ كه به پئی دیارده كانی شیعیری كلاسیك و به تایبه ت مه وله وی به جیگه تره).

كاك رهوف دیسان، نرخناسی هونه ره كه ی مه وله وی به خه سارگه یاندوووه و خۆی تووشی هه له ی زه قی تینه گه یشتن و چه واشه کاری زمانی بووه.

لیره دا نه ته نیا سه روای (به رز) ته نیا بۆ ریزبه ندی لای (ته رز) نه هاتوووه و هه لکه وت نیه، به لکوو بۆ هاوپیته و ده لاله تی مۆسیقای و واتایی چنراوی فۆرپاسیۆنی ئاسۆیی شیعه ركه دابه زیوه. ئه ویش به لووتکه یی و زنده پویی کردنی (ته پ و دووی دووکه ل) ه، هه روه ها كه (ته رز) ی به و رپتمه وه هیناوه بۆ چه شنی به خشین به ناله و ده لاله تی ریزه ی زنده بایی ئه و مۆتیفه، ئه گه ر به وته ی نووسه ر وشه ی (سه رد) دابنئین، ماناكه ده گۆرئ و دژه واتا ساز ده كات و لۆژیکی جه وه ره ی شیعه ركه قووت ده درئ. له هه ناسه ی گرینه وه، ته پ و دووی دووکه ل ساز ده بی، نه له سه ردی هه ناسه ی به سه ته لۆکی. هه یج كات مه وله وی ئه وه نالئیت.

5- له هه مان وتاردا كاك رهوف، له هه ندئ دێره كانی مه وله ویدا به قه ولی خۆی وته نی، هه له ی دۆزیوه ته وه كه له بازنه ی هینانی وشه ی هاومانادا، مه وله وی (ته نیا بۆ سوار بوونی كیش و رپتمی شیعیری یان كه مته ركه می، بووه و سه ركه وتوو نه بووه ..)

بۆ وینه :

ئاره زوو مه ندیم به سه ر و به رده ن

(فراوان نه یلج) تاسه ی تۆم كه رده ن Y

كه گوايي (فراوان) و (خه یلج) هه ر یه ك مانا ئه دن و كۆ كرده وه یان قسه یه کی بۆ كرده نییه.

به بۆچوونی من نه ته نیا ئه م هیشوووه وشه، هه یج چه شنه ناقلۆکاری و ناسازگاری پووخسار و واتا دروست ناكات، به لکو ته نیا به لگه و فاكتیكه بۆ چه سپاندنی ریزه ی زنده بایی مۆتیفی ئاره زوو مه ندی و تاسه كرده ن و كاردانه وه ی هه سته ناخه کی. له باری ریزمانیه وه ئاوه لواتا به ئه ژمار دین. كه جه ختیکی دوویاتكه ره وه یه بۆ زه قی په یام و ناوه رۆك، له هه ندئ بۆچووندا نووسه ر له م وتاره دا جینشینی بۆ خه ساره كان داناوه، به لام له م دێره دا نه یان گوتوووه چ واژه یه ك و توخمیکی زمانی دابنئین تا له خه ساره وه ببئ به نرخ و به ها ؟!

ئه م تینینییانه، بۆ ئه و وتاره به هۆی به رخوردی بابه تی و هینانه بیرى مۆتیفه كان بووه كه له م وتاره دا له مه ر مه وله ویه وه هاتوو نه ته گۆرئ، ئه گینا مه به سه ت نووسینی ره خنه له و باره وه نه بووه، هه ندئ تیبینی تریشم هه بوو، به لام چوونكای له ناوخنه ده قی وتاره كه و تاووتوی شیعه ركه كان و نموونه كان له مه وله وی، به رخوردی پینه كراوه، باس م له سه ر نه كرده ون، ئه گه ر هه لم بۆ ره خسا له كاتیكیتردا باسیان له سه ر ئه كه م. هیواى له شساغی بۆ دۆستی شاعیر و تۆژكار كاك رهوف.